Raadsvoorstel

Onderwerp:	Zienswijze Kaderbrief 2026 Omgevingsdienst Rivierenland
Portefeuillehouder:	M. Wichgers
Datum college besluit:	17 december 2024
Behandelend ambtenaar:	Jan de Rooij
Registratienummer:	GZDGCB1751905/1751942

Inleiding

Ieder jaar brengen de Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) waaronder de Omgevingsdienst Rivierenland een kaderbrief uit in aanloop naar de ontwerpbegroting. In een kaderbrief staan de voornemens van beleid en financiën die in de ontwerpbegroting vervolgens worden verwerkt. Vanuit uw kaderstellende rol heeft u de mogelijkheid om een zienswijze uit te brengen.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. Zienswijze GZDGCB1751905/1751945 te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad wordt in staat wordt gesteld haar kaderstellende taak te vervullen.
Door het versturen van de zienswijze stelt u kaders en geeft u richting aan de inhoud van de begroting 2026.

1.2 In de zienswijze is opgenomen dat de deelnemersbijdrage per 2026 met 1,5% wordt verlaagd oplopend tot 3% in 2028.
In onze zienswijzen op de afgelopen kadernota's en begrotingen van gemeenschappelijke regelingen hebben we gewezen op de financiële situatie van onze gemeente en de noodzaak om scherpe keuzes te maken. Onlangs hebben we met verschillende Rivierenlandgemeenten de gemeenschappelijke regelingen verzocht om in aanloop naar de Kadernota 2026 met opties te komen om efficiëncymaatregelen door te voeren, de mogelijkheden van kostenverlaging op overhead en bedrijfsvoering in beeld te brengen en inzicht te geven in welke niet-wettelijke taken de gemeenschappelijke regeling uitvoert.

In de kaderbrief 2026 geeft de Omgevingsdienst Rivierenland aan begrip te hebben voor de financiële situatie van de gemeente, maar een inhoudelijke reactie op de vragen is summier. Dit maakt het voeren van een gesprek langs inhoudelijke lijnen op dit moment niet goed mogelijk. Daarmee legt de Omgevingsdienst Rivierenland in onze optiek de noodzaak terug bij de gemeenten om vanuit een financiële invalshoek te sturen op de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling. Daarom hebben wij – en de andere Rivierenlandgemeenten – in de zienswijze het verzoek opgenomen dat de Omgevingsdienst Rivierenland bij het opstellen van de begroting rekening houdt met 1,5% lagere deelnemersbijdrage in 2026 oplopend naar 3% vanaf 2028.

1.3 De zienswijze is afgestemd met de gemeenten Rivierenland.
Ter voorbereiding op de zienswijze is overleg gevoerd met de andere gemeenten in Rivierenland. Hier is overeenstemming bereikt over de tekst en de hoogte van het percentage voor verlaging van de deelnemersbijdrage. Door deze overeenstemming (als alle zienswijzen inderdaad dezelfde boodschap afgeven) ligt nu daadwerkelijk de opdracht bij het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland om de taakstelling in de ontwerpbegroting 2026 door te voeren.

Kanttekeningen

1.1 De boodschap van de zienswijze zou niet constructief kunnen zijn voor de samenwerking met de gemeenschappelijke regeling.
De gemeenschappelijke regeling schrijft in de kaderbrief begrip te hebben voor de boodschap van de gemeente. Het opleggen van een taakstellende bezuiniging heeft in dat licht niet de voorkeur. Maar als gemeente staan wij voor een grote opgave, waarover al meerdere keren is gecommuniceerd met de gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling is een verlengstuk van de gemeente en daarom is het ook gerechtvaardigd dat ook de gemeenschappelijke regeling een bijdrage levert aan de financiële opgave.

1.2 De workload van de Omgevingsdienst Rivierenland is wettelijk verplicht en vraaggestuurd. Als in 2026 meer initiatiefnemers vergunningen aanvragen of gecontroleerd moeten worden stijgen de kosten van de Omgevingsdienst alsnog.
De generieke taakstelling van 1,5 % in 2026 moet worden gelezen als een besparing bij gelijkblijvende aantallen aanvragen om vergunningen en gelijkblijvende noodzaak tot het houden van toezicht en het uitvoeren van handhaving. Deze aantallen wisselen jaar op jaar (conjunctuur gevoelig), daarom kan geen garantie worden gegeven dat de daadwerkelijke kosten van de Omgevingsdienst in 2026 met 1,5 % dalen.

1.3 De generieke taakstelling van 1,5 % staat op gespannen voet met het, in het voorjaar van 2024 door het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland, vastgestelde plan van aanpak om te onderzoeken of de milieugerelateerde omzet met ca. 1,5 miljoen euro kan stijgen, ten einde te kunnen voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria voor Omgevingsdiensten.
In het kader van het Interbestuurlijk Programma VTH (kort gezegd: professionele uitvoering VTH-taken) zijn criteria vastgesteld waaraan Omgevingsdiensten moeten voldoen om als ‘robuust’ te worden aangemerkt (robuust als in: in staat om de wettelijke taken op een juiste (kwalitatief en kwantitatief) wijze uit te voeren). Daar hoort een financiële omzeteis bij van 16,5 miljoen euro op jaarbasis. ODR voldoet niet aan dit criterium en heeft daarom een onderzoek ingezet om na te gaan of er meer taken op milieugebied door de ODR kunnen worden uitgevoerd om op die wijze alsnog aan het robuustheidscriterium te voldoen. Logischerwijs kijkt de ODR daarbij naar milieu- en duurzaamheidstaken die nu nog binnen de gemeente worden uitgevoerd, die zij over zouden kunnen nemen. Het streven van de ODR naar een hogere omzet (lees: kosten voor de gemeente), staat haaks op de wens om juist aan kostenbesparing te doen. De enige manier waarop beide sporen succesvol kunnen worden is als de ODR taken van de gemeente overneemt en die op een efficiëntere (lees: goedkopere) wijze kan uitvoeren, zonder dat er een kwaliteitsverlies optreedt en het de robuustheid van de gemeentelijke organisatie schaadt. Het in gang gezette onderzoek moet uitwijzen of dit haalbaar is.

Kosten, Baten, Dekking

De kaderbrief bevat de uitgangspunten voor de begroting 2026 van de Omgevingsdienst Rivierenland. In deze kaderbrief rekent de Omgevingsdienst Rivierenland met een loonindexatie van 2,7% en een prijsindexatie van 3,3% voor 2026. Die percentages zijn op de gebruikelijke wijze in overleg met gemeenten gekozen.

Met deze zienswijze vragen we om die uitgangspunten aan te scherpen en een lagere gemeentelijke bijdrage in de begroting op te nemen dan waarvan de Omgevingsdienst Rivierenland uitgaat in de kaderbrief. Wat precies de financiële gevolgen zullen zijn voor onze gemeentelijke bijdrage, is definitief bekend bij de ontwerpbegroting.

Personele en/of Juridische gevolgen

N.v.t.

Communicatie en Burgerparticipatie

N.v.t.

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief Kaderbrief 2026 ODR (GZDGCB 1751905/1751934)
2. Kaderbrief 2026 ODR (GZDGCB 1751905/1751937)
3. Zienswijze Kaderbrief 2026 ODR (GZDGCB 1751905/1751945)

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1751905/1751942

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. Zienswijze GZDGCB1751905/1751945 te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 30 januari 2025.

De griffier
D. van der Harst

De voorzitter
G. van Grootheest